

ОХОРОНА ПРАЦІ — ЗАПОРУКА ЖИТТЯ!

1. Звернення з нагоди Всесвітнього дня охорони праці.
2. Безпека праці – показник якості життя суспільства.
3. Сучасний стан охорони праці у світі.
4. Прислів'я про працю.

*Девіз Всесвітнього дня охорони праці у 2019 р. –
«Безпечне та здорове майбутнє праці».*

1. Звернення з нагоди Всесвітнього дня охорони праці

ЗВЕРНЕННЯ

Організаційного комітету
з підготовки та проведення у 2019 році заходів
з нагоди Дня охорони праці в Україні

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Разом з міжнародною спільнотою Україна визнає, що здорові та безпечні умови праці – це стратегічне завдання, яке стоїть перед державою і бізнесом.

З огляду на зобов'язання, взяті нашою країною відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII, уряд своїм розпорядженням від 12 грудня 2018 р. № 989-р схвалив Концепцію реформування системи управління охороною праці в Україні (далі – Концепція) і затвердив План заходів щодо її реалізації (далі – План заходів).

Концепція є основою для запровадження національної системи управління безпекою та гігієною праці, сформованої на принципах запобігання виробничим ризикам та заохочення до створення безпечних і здорових умов праці.

Реалізація Концепції має забезпечити імплементацію в національне законодавство норм Директиви Ради № 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 р. про впровадження заходів для заохочення вдосконалень у сфері безпеки та охорони здоров'я працівників під час роботи відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Упровадження ризик орієнтованого підходу створить можливості для ратифікації Україною Конвенції № 187 про основи, що сприяють безпеці та гігієні праці, підписаної 15 червня 2006 р., головними принципами якої є:

- визначення виробничих небезпек та оцінка ризиків;
- усунення виробничих ризиків чи небезпек у місцях їх виникнення;
- розвиток національної культури профілактики у сфері безпеки та гігієни праці, яка передбачає інформацію, консультації та підготовку.

Сформована в Україні ризикоорієнтована система управління безпекою та гігієною праці, що ґрунтується на відповідальності роботодавців за забезпечення безпеки і здоров'я працівників у всіх аспектах, пов'язаних з роботою, на зобов'язанні роботодавців постійно пристосовуватися до мінливих обставин, вживати необхідних заходів для створення умов, безпечних для життя і здоров'я працівників, забезпечить ефективну реалізацію прав працівників на безпечні та здорові умови праці.

Закріплення в національній правовій базі нових принципів управління ризиками створить підґрунтя для побудови ефективної системи комплексного управління безпекою та гігієною праці, розвитку і зміцнення трудового потенціалу нашої країни.

Надзвичайно важливим для досягнення оптимальних результатів у цьому питанні є вивчення, поширення та впровадження найкращого міжнародного досвіду з оцінки і управління виробничими ризиками не тільки на державному, а й на галузевому та регіональному рівнях.

У процесі реалізації окреслених завдань найефективнішими заходами будуть інформаційно-роз'яснювальні кампанії, зокрема семінари, круглі столи, конференції тощо. Адже поєднання

теоретичних і практичних підходів до вивчення методик оцінки ризиків матиме найбільш дієвий ефект щодо їх успішного впровадження.

Вектор реформування сфери безпеки та гігієни праці, який визначив уряд і впроваджують Міністерство соціальної політики та Держпраці, передбачає докорінні зміни в підходах до управління охороною праці, що, своєю чергою, можуть спричинити низку труднощів. А втім, тільки в такий спосіб можливо побудувати прогресивну національну систему управління безпекою та гігієною праці.

Важливо підготуватися до майбутніх змін, правильно спрогнозувати результати реформування та забезпечити впровадження нових принципів управління.

Сучасна система заохочення до поліпшення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі має враховувати світові тенденції зайнятості населення, розвитку цифрових технологій (автоматизація, робототехніка, інформаційна комп'ютеризація), демографічні показники, економічну глобалізацію, кліматичні зміни та інші чинники, що впливають на стан безпеки та гігієни праці за наявних або нових виробничих ризиків.

Важко спрогнозувати, які технології існують у майбутньому, як вони будуть інтегровані в робочі процеси і який вплив – позитивний чи негативний – матимуть на безпеку праці. Тому наша діяльність, що передбачає інноваційні підходи, має бути орієнтована на людину, пріоритетність навчання і постійного розвитку протягом усього життя.

Закріплення практик щодо постійного навчання з безпеки та гігієни праці може допомогти працівникам і роботодавцям мінімізувати наявні та потенційні виробничі ризики і тим самим поліпшити результати роботи у сфері охорони праці.

Серйозним викликом для України стало питання трудової міграції, зокрема, професійно підготовленої молоді. Отже, потрібно забезпечити належні умови праці, щоб зупинити відтік трудових ресурсів із країни, зберегти кваліфікований і високоефективний трудовий потенціал. Це сприятиме економічному зростанню та повній зайнятості населення.

Заходи, присвячені Дню охорони праці в Україні, що пройде під гаслом «Безпечне та здорове майбутнє праці», мають тривати протягом 2019 року й охопити якомога більшу частину працюючих громадян і всі без винятку сфери економічної діяльності.

Тільки спільними зусиллями можливо виконати завдання, передбачені програмами реформ, і забезпечити конституційне право громадян на гідні умови праці.

Організаційний комітет

2. Безпека праці - показник якості життя суспільства

Безпека праці — один з чинників, який, поряд з іншими (станом охорони здоров'я, освіти, свободи підприємництва, свободи слова) визначає, в цілому, якість нашого життя.

Безпека праці — один з чинників, який, поряд з іншими (станом охорони здоров'я, освіти, свободи підприємництва, свободи слова) визначає, в цілому, якість нашого життя. По стану безпеки праці в державі можна судити про відношення суспільства до таких вищих цінностей, як людське життя, про рівень технічного прогресу, а також про соціальну відповідальність влади, бізнесу, політичних і суспільних організацій.

Серед причин, які найчастіше, а саме майже у 78%, призводять до нещасних випадків, експерти називають: порушення трудової і виробничої дисципліни, технологічного процесу, правил дорожнього руху, вимог безпеки під час експлуатації обладнання, устаткування, машин, механізмів. Це так звані організаційні причини. За ними йдуть: незадовільний стан виробничих об'єктів, транспорту і засобів виробництва.

Для вирішення проблеми, за Дорученням Президента України у цьому році був проведений всебічний аналіз діючої системи забезпечення безпеки праці та виробництва та підготовлені пропозиції щодо її докорінного реформування. Національна Стратегія безпеки праці розроблена на 25 років, та передбачає короткострокові, середньострокові та довгострокові заходи.

На сьогоднішній день, діюча законодавча база не враховує зміни, які відбулися в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування протягом десяти років та не відповідає потребам суспільних відносин у цій сфері, - переконаний директор виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань Юрій МЕЛЬНИКОВ. — Через відсутність у роботодавця розуміння економічної зацікавленості забезпечувати безпечні умови праці, інвестування в охорону праці за формою та своїм результатом є неефективним.

За висновками експертів, Держава має стимулювати роботодавця запроваджувати європейські стандарти оцінки ризиків та безпеки виробництва. Фінансування безпеки праці має здійснюватися роботодавцем, та стимулюватись страховиком. Проте чи не найголовнішою, повинна стати роль самих працівників. Саме формування активної та відповідальної культури праці, при якій робітники виконують правила безпеки, знають про свої права і вміють їх відстоювати, повинна стати ключовим фактором подолання проблеми високого рівня травматизму та профзахворюваності на підприємствах.

3. Сучасний стан охорони праці у світі.

Стан охорони праці є показником економічного благополуччя та рівня соціального захисту в країні. В умовах стрімкого науково-технічного прогресу, починаючи з початку переходу суспільства в індустріальне, людство активно працює над питанням: як же мінімізувати шкідливі фактори на робочому місці та забезпечити такий рівень безпеки, аби гарантувати збереження життя та здоров'я працівника на роботі. Це питання є актуальним як для працівників, так і безпосередньо для працедавців, адже аварійні ситуації на виробництві призводять до зупинки роботи, матеріальної шкоди і втрати авторитету. Міжнародний досвід засвідчує, що організація праці, яка ігнорує вимоги гігієни і безпеки праці, підриває економічну ефективність підприємств і не може бути основою для сталої стратегії їхнього розвитку. В концепції ООН про «сталі людський розвиток» безпека праці розглядається як одна із основних (базових) потреб людини.

Попри активну роботу в цьому напрямку, щорічно в світі реєструється близько 270 млн нещасних випадків виробничого характеру та 160 млн професійних захворювань. При цьому близько 2,0 млн чоловіків і жінок гинуть, а економічні збитки досягають 4% від світового валового внутрішнього продукту (ВВП).

В Україні щорічно травмується близько 30 тис. людей, з яких приблизно 1,3 тис. — гине, близько 10 тис. — стають інвалідами, а більш 7 тис. людей одержують профзахворювання.

Величезні втрати робочого часу через непрацездатність потерпілих, що обумовлена умовами праці і обчислюється мільйонами «людино-днів».

Досвід Канади щодо діяльності з безпеки праці та страхування є актуальним для України з інформування підприємців та працівників про права та пільги застрахованих, про допомоги та виплати потерпілим, про обов'язки підприємця та страхової організації. До досягнення пенсійного віку виплати потерпілому здійснюються страховою організацією, після він отримує звичайну пенсію.

Основним пріоритетним напрямом діяльності Міністерства праці та соціального захисту Республіки Білорусь та інших республіканських органів державного забезпечення є дотримання забезпечення права громадян на здорові та безпечні умови праці. Міністерством взято напрям на розробку й затвердження міжгалузевих документів, які встановлюють однакові вимоги безпеки до робочих місць та організації робіт. Акцент держави — на контролі працедавців та поширенні знань про свої права серед працівників.

Неабияке значення доля охорони праці має і питання підготовки фахівців з охорони праці, тобто, інженерів охорони праці. Наприклад, в Німеччині останніми роками формується новий вигляд охорони праці, який відрізняється від традиційного. Тому у багатьох фірмах охорона праці розглядається не як вимога суспільства про збереження здоров'я громадянина, а як основна мета підприємства на рівні з комерційним успіхом. Підготовка фахівця з безпеки на виробництві поставлена у ФРН таким чином, що диплом з охорони праці людина отримує майже в 30 років, тобто вже в зрілому віці. Що ж до України, то на сьогоднішній день діє Типове положення про громадського інспектора з охорони праці. Громадський інспектор здійснює громадський контроль за додержанням законів, інших нормативно-правових актів з охорони праці, виконанням роботодавцем і уповноваженими ними посадовими особами заходів щодо запобігання нещасним випадкам на виробництвах та професійних захворювань. Вікових обмежень немає.

Очевидно, що нашій країні необхідно багато зробити для того, аби охорона праці вийшла на гідний рівень. В даний момент ми займаємо 2 місце в рейтингу за рівнем травматизму серед країн СНД після Таджикистану. Доцільним було б перейняти досвід Німеччини щодо підготовки справді якісних фахівців з охорони праці, Білорусі та країн ЄС щодо поширення освіченості серед працівників про їхні законні права, США та Канади щодо жорсткого контролю працедавців та системи стягнень з недобросовісних компаній. Важливою є не лише робота в напрямку охорони праці, а й комплексний розвиток держави — знищення такого явища, як корупція, укріплення слабкої правової та законодавчої системи, реформування виконавчої влади.

4. Прислів'я про працю

Зароблена копійка краща за крадений карбованець.

Хто рано підводиться, за тим і діло водиться.

Маленька праця краща за велике безділля.

Без діла слабше сила.

Без труда нема плода.

Будеш трудиться — будеш кормитися.

Добре тому ковалеві, що на обидві руки кує!

На дерево дивись, як родить, а на чоловіка, як робить.

Недаром говориться, що діло майстра боїться.

Без труда не виловиш і рибки з пруда.

Губами говори, а руками роби!

Де руки й охота, там скоро робота.

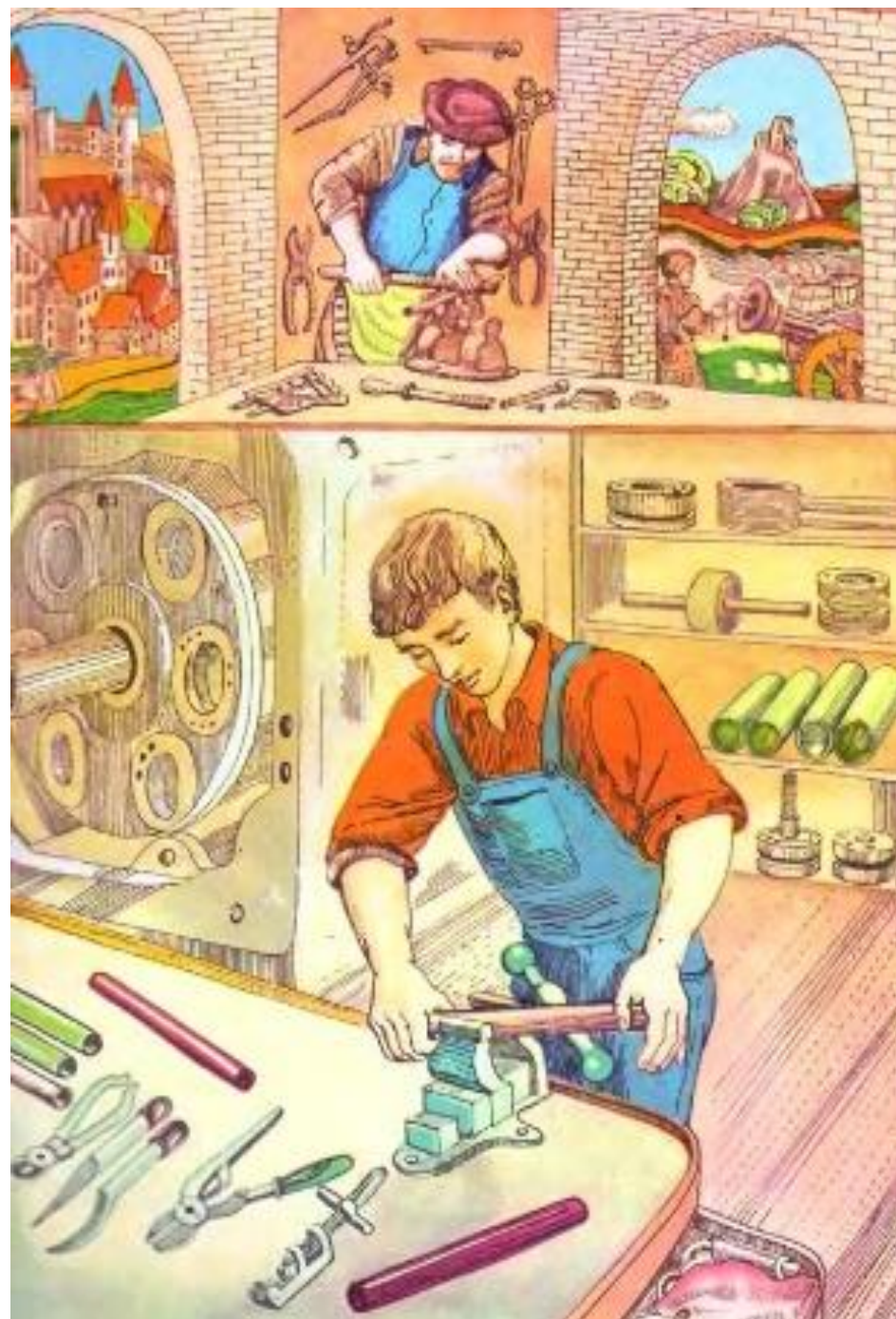
Коли є до чого жагота, то кипить в руках робота.

Роби до поту, а їж в охоту!

Що ранком не зробиш, то вечором не згониш.

Як без діла сидіти, то можна одубіти.

Під лежачий камінь вода не тече.

Цінуй життя – контролюй ризики!

День охорони праці

28 квітня